

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

216 - SETTLEMENT, CONQUEST AND KEDUSHAT HA'ARETZ OU ISRAEL CENTER - SPRING 2021

- Eretz Yisrael has always been, and will always be a central focus in Jewish thought.
- In this shiur we will explore the halachic status of different parts of the Land and the many different implications that this has to various mitzvot - including Shemita, which is coming up soon!

A] THE PROMISE OF AN EXPANDED ERETZ YISRAEL

1. (יח) בַּיּוֹם הַהוּא כָּבַד ה' אֶת-אַבְרָם בְּרִית לְאֵמֹר לְזָרְעוֹ נְתַתִּי אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְהַר מִצְרָיִם עַד-הַנְּהַר הַגָּדֹל נְהַר-פְּרָתִי: (יט) אֶת-הַקֵּינִי וְאֶת-הַקְּנִזִּי וְאֶת-הַקְּדֻמִּנִּי: (כ) וְאֶת-הַחִתִּי וְאֶת-הַפְּרִזִּי וְאֶת-הַרְפָּזִים: (כא) וְאֶת-הָאֱמֹרִי וְאֶת-הַכְּנַעֲנִי וְאֶת-הַגְּרִזִּי וְאֶת-הַיְבוּסִי.

בראשית פרק טו

In the Brit Bein Habetarim, God promises Avraham that his descendants will settle a land of 10 ancient Caananite tribes.

2. (א) כִּי יָבִיאֲךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אַתָּה בָּא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָשַׁל גּוֹיִם-רַבִּים מִפְּנֶיךָ הַחִתִּי וְהַגְּרִזִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי שִׁבְעָה גּוֹלִים רַבִּים וְעַצוּמִים מִמֶּךָ.

דברים ז:א

3. (ו) וַיֵּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת-הַכְּנַעֲנִי וְאֶת-הַחִוִּי וְאֶת-הַפְּרִזִּי וְאֶת-הַגְּרִזִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַיְבוּסִי.

יהושע ג:י

Yet the actual settlement when Yehoshua conquered the land was only 7 tribes.

4. דָּאֵמַר רַבִּי חֲלָבוּ שְׁמַעוֹן בַּר בָּא בַּשֵּׁם ר' יוֹחָנָן אַבּוּתִידָן יִרְשׁוּ אֶרֶץ שֶׁל שִׁבְעַת עַמִּמִּין וְאַתֶּם עֵתִידִין לִירֶשׁ שֶׁל עֶשֶׂר עַמִּמִּים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שביעית פרק ו

5. (יט) אֵת הַקֵּינִי - עֶשֶׂר אֻמּוֹת יֵשׁ כָּאֵן וְלֹא נָתַן לָהֶם אֱלֹהִים שְׁבַע גּוֹיִם. וְהַשְּׁלֵשָׁה - אֲדוּם וּמוֹאָב וְעַמּוֹן - וְהֵם קֵינִי קְנִזִּי וְקַדְמוֹנִי - עֵתִידִים לְהִיּוֹת יְרוּשָׁה לְעֵתִיד. שְׁנֵאֵמַר (ישעיה יא:יז) אֲדוּם וּמוֹאָב מְשֻׁלָּח יָדָם וְצִי עַמּוֹן מְשַׁמְעָם.

רש"י בראשית טו: יט

In fact, the last three tribes - the Keini, Kenizi and Kadmoni - are the lands of Edom, Moav and Amon, which will be included in Eretz Yisrael in the future.

B] DEFINING THE BOUNDARIES OF ERETZ YISRAEL

- Many mitzvot depend on the definition of the boundaries of Eretz Yisrael. As the borders of the modern State of Israel have shifted over the last 73 years, we need to ask how these mitzvot would apply in different parts of the country. These include:

- The mitzva of settling and living in Eretz Yisrael
- The technical right of one spouse to demand that the other moves to Eretz Yisrael.
- The prohibition of selling or giving parts of Eretz Yisrael to a non-Jew.
- The agricultural laws dependant on the Land - *terumot*, *ma'aserot* and *shemita*.
- Halachic restrictions on leaving Eretz Yisrael other than for temporary permitted mitzvot eg learning Torah or marriage.

B1] OWNERSHIP OF ERETZ YISRAEL & THE PROMISE TO AVRAHAM

6. (יד) וְהָ אָמַר אֶל-אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּדֹד-לוֹט מַעֲמֹו שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-אַתָּה שָׂם צַפְנָה וְנִגְבְּהָ וְקִדְמָהּ וְיָמָהּ: (טו) כִּי אֶת-כָּל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנַנֶּה וּלְאַרְעֵךְ עַד-עוֹלָם: ... (יז) קוֹם הַתְּהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאַרְפָּהּ וּלְרַחֲבָהּ כִּי לְךָ אֶתְנַנֶּה:

בראשית פרק יג

God promised the Land to Avraham Avinu and then told him to walk the Land.

7. - ... לְךָ אֶתְנַנֶּה - כלומר שלך תהיה. ואם היא, מזוה שילך זה כל ארצה ורחצה להחזיק במתנתו.... וכנה עשה כן. כי עתה היה במזרח ואחר כן הלך אל ארץ פלשתיים שהוא במערב, והנה קיים המזוה בחייו. וטעם לְךָ וּלְאַרְעֵךְ - שתחזיק במתנה מעשיו להנחילה לזרעך, כמו שאמרו רבותינו (ב"ב ק"ט): ירושה היא להם מאבותיהם.

רמב"ן בראשית יג:ז

Avraham's journeys around Eretz Yisrael made a kinyan of chazaka on the Land which vests the ownership of the Land in him and his descendants, even if others conquer it. This is INDEPENDENT of the halachic kedusha of the Land since it is based on a Covenant which is immutable¹. The kedusha of the Land came later - see below.

B2] THE BOUNDARIES OF THE BRIT BEIN HABETARIM

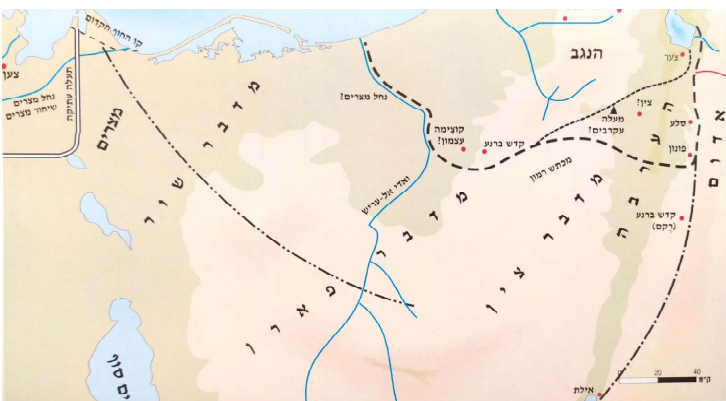
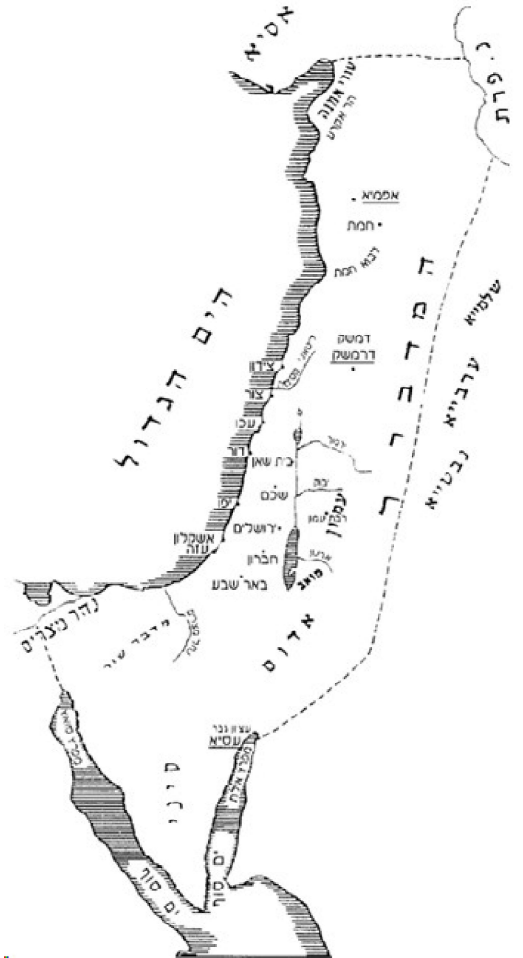
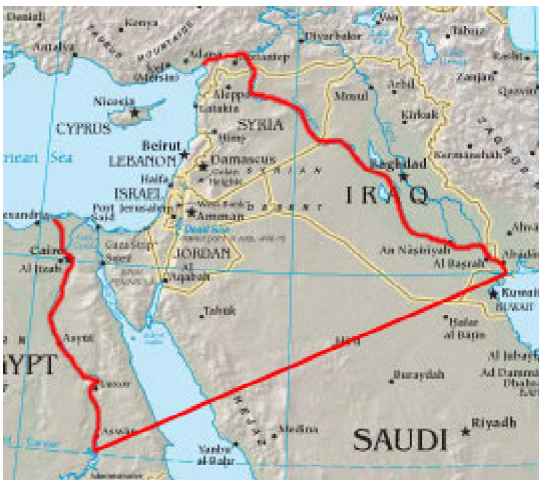
8. (יח) בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת ה' אֶת-אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְאַרְעֵךְ תִּתְּנֶלְךָ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְהַר מִצְרַיִם (תרגום יונתן - מנילום דמלריס) עַד-הַנְּהַר הַגְּדֹל נְהַר-פְּרָת.

בראשית טו:יח

The first of the Covenants entered into between God and Avraham is the Brit Bein HaBetarim. The Land promised to Avraham and his descendants is a very large area - from the 'Egyptian River' to the Euphrates.

This is NOT the realistic border 'from the Nile to the Euphrates'²

This is more like the border, excluding uninhabitable desert

• There is a debate as to whether 'Nachal Mitzrayim' is Wadi El-Arish³ or the Nile⁴.

1. See Ramban Bereishit 15:7 'וכל פנים על כל פנים' and the comments of the Chazon Ish on that Ramban.
2. This type of map only appears in anti-Zionist propaganda concerning so-called 'Greater Israel'.
3. This is the position of Shu't Radvaz Hilchot Terumot 1:7 and R. Sa'adia Gaon, who understands that Ma'aleh Akarabim in Bamidbar 34:4 is Aqaba.
4. See Targum Yonatan above.

B3] THE BOUNDARIES OF THE BRIT MILA

9. (ג) וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל-פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹקִים לֵאמֹר: ... (ח) וַנִּתְּנִי לְךָ וּלְצֶרְעָה אַחֲרֶיךָ אֶתְּ אֶרֶץ מִגְרִיד אֶת כָּל-אֶרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזָת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹקִים.

בראשית יז,גח

The second Covenants entered into between God and Avraham is the Brit Mila. The Land promised to Avraham and his descendants is a much smaller - the land of Canaan, in which he actually lived.

10. (ו) וּבְנֵי חָם פּוֹשׁ וּמִצְרַיִם וּפְרִיט וּכְנַעַן: ..... (טו) וַיִּכְנַעוּ יֶלֶד אֶת-צִדוֹן בְּכֹר וְאֶת-חֵת: (טז) וְאֶת-הַיְבוּסִי וְאֶת-הָאֲמֹרִי וְאֶת הַגְּרִגִּישִׁי: (יז) וְאֶת-הַחִוִּי וְאֶת-הָעֵרֶקִי וְאֶת-הַסִּינִי: (יח) וְאֶת-הָאֲרֹדִי וְאֶת-הַצְּמָרִי וְאֶת-הַחֲמָתִי וְאֶת־נִפְצוֹ מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי: (יט) וַיְהִי גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּדוֹן בְּאֶבְחָה גְרָחָה עַד-עֵזָה בְּאֶבְחָה סְדֹמָה וְעֹמְרָה וְאֲדָמָה וְצָבִים עַד-לָשָׁע:

בראשית פרק י

In fact, the borders of Canaan have already been roughly defined after the account of the Flood, when the sons of Noach populate the earth. Noah's son, Cham, is the father of Canaan. Its borders 'extended from Sidon toward Gerar until Gaza, and toward Sodom, Gomorrah, Admah and Tzevoyim, until Lasha.'

B4] THE BOUNDARIES OF THE LAND IN BAMIDBAR

11. (א) וַיְדַבֵּר ה' אֱלֹהֵי מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) צֹו אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי-אַתֶּם בְּאֵיִם אֶל-הָאֶרֶץ כְּנַעַן זֹאת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר תִּפְּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ כְּנַעַן לְגַבְלֹתֶיהָ: (ג) וְהָיָה לָכֶם פְּאֵת-נֹגֵב מִמִּדְבַּר-צָן עַל-יַד אֲדָוִים וְהָיָה לָכֶם גְּבוּל לְנֹגֵב מִקְצֵה יַם-הַמֶּלַח קְדָמָה: (ד) וְנֹסֵב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֹּגֵב לְמַעַלָּה עַקְרָבִים וְעֵבֶר צֶנֶה וְהָיָה תוֹצְאֹתַי מִנֹּגֵב לְקֶדֶשׁ בְּרַנֶּע וְיָצָא חֲצַר-אֲדָר וְעֵבֶר עֲצְמֹנָה: (ה) וְנֹסֵב הַגְּבוּל מֵעֲצְמוֹן נַחֲלָה מִצְרַיִם וְהָיָה תוֹצְאֹתַי הַיָּמָה: (ו) וּגְבוּל יָם וְהָיָה לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וּגְבוּל זֶה-יְהִיָּה לָכֶם גְּבוּל יָם: (ז) וְזֶה-יְהִיָּה לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן מִן-הַיָּם הַגָּדוֹל תִּתְּאוּ לָכֶם הַר הַחֵר: (ח) מִהַר הַחֵר תִּתְּאוּ לְבָא חֲמַת וְהָיָה תוֹצְאֹת הַגְּבֹל צִדְדָה: (ט) וְיָצָא הַגְּבֹל זְרִינָה וְהָיָה תוֹצְאֹתַי חֲצַר עֵינָן זֶה-יְהִיָּה לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן: (י) וְהִתְּאוּיֶתֶם לָכֶם לְגְבוּל קְדָמָה מִחֲצַר עֵינָן שְׁפָמָה: (יא) וְיָרֵד הַגְּבֹל מִשְׁפָּם הַרְבֵּלָה מִקְדָּם לְעֵין וְיָרֵד הַגְּבֹל וּמָחָה עַל-כִּתְּוִי יַם-כַּנְרֹת קְדָמָה: (יב) וְיָרֵד הַגְּבוּל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיָה תוֹצְאֹתַי יַם הַמֶּלַח זֹאת תִּהְיֶה לָכֶם הָאֶרֶץ לְגַבְלֹתֶיהָ סָבִיב:

במדבר פרק לד

- 34:1 God spoke to Moses, telling him to
- 34:2 give the Israelites instructions and say to them: When you come to the land of Canaan, this is the land within the borders of the land of Canaan that shall be your hereditary territory.
- 34:3 Your southern sector shall begin in the Tzin Desert alongside Edom. The southern border to the east shall be the edge of the Dead Sea.
- 34:4 The border shall then turn to pass to the south of the Akrabim Steps. It shall then pass toward Tzin with its southernmost point at Kadesh Barnea, and then extend to Chatzar Adar and reach as far as Atzmon.
- 34:5 From Atzmon the border shall turn [north] and follow the Egyptian Wadi which shall be its far boundary to the west.
- 34:6 The western boundary shall be the Mediterranean Sea and [its] shores. This shall be your western border.
- 34:7 This shall be your northern boundary. From the Mediterranean Sea, draw a line to Hor Mountain.
- 34:8 From Hor Mountain draw a line along the Chamath Highway, so that the extreme edge of the boundary is toward Tzedad.
- 34:9 The border shall then extend through Zifron, with its extreme end at Chatzar Eynan. This shall be your northern border.
- 34:10 For your eastern boundary, you shall draw a line from Chatzar Eynan to Shefam.
- 34:11 The boundary shall then run southward from Shefam to Rivlah to the east of Eyin. Continuing to the south, the boundary shall run along the eastern shore of the Kinnereth Sea.
- 34:12 The boundary shall then continue south along the Jordan, continuing until the Dead Sea. All these shall be your boundaries on all sides.

B5] THE BOUNDARIES OF THE LAND IN DEVARIM

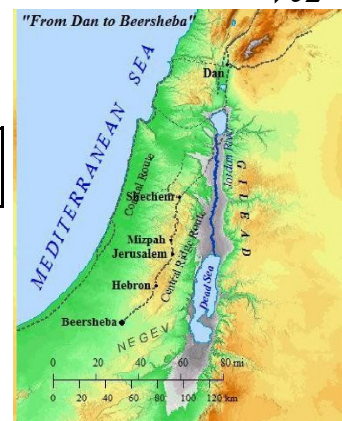
12. כָּל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כִּי-יִרְגְּלֶכֶם בּוֹ לָכֶם יְהִיָּה מִן-הַמִּדְבָּר וְהַלְבָּנוֹן מִן-הַנֶּהָר נְהַר-פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן יְהִיָּה גְבוּלְכֶם:

דברים יא,כד

The borders of Eretz Yisrael in Devarim are much wider - from the desert in the south, the Lebanon in the north, the Euphrates in the East and the Mediterranean in the West.

B6] FROM 'DAN TO BEERSHEVA'

13. וַיֵּצְאוּ כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקְהַל הָעֵדָה כָּאִישׁ אֶחָד לְמַדֵּן וְעַד-בְּאֵר שֶׁבַע וְאֶרֶץ הַגְּלִיעָד אֶל־הָהָר הַמְּצֻפָּה שׁוֹפְטִים כֹּאֵל

The Israelite settlement of the Land is described many times⁵ in Nach as 'from Dan to Beersheva'⁶.

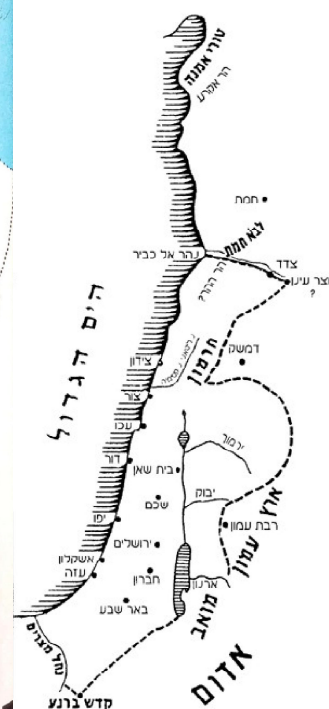
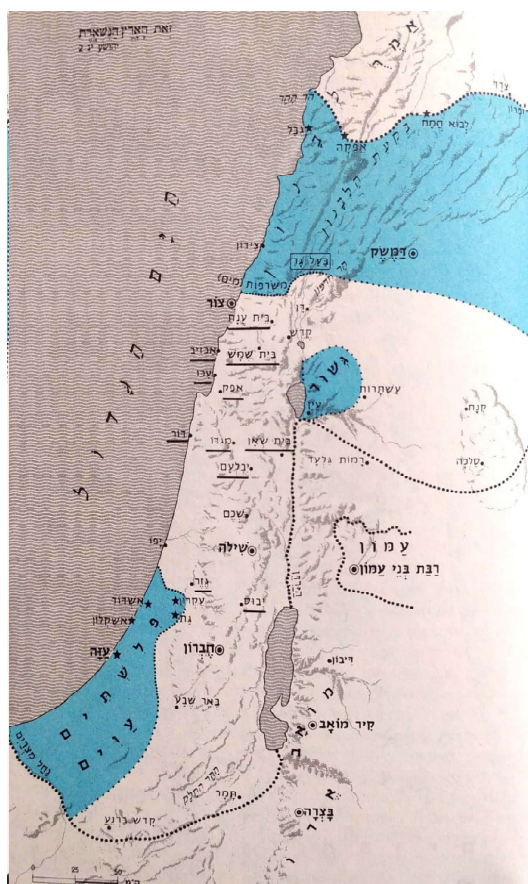
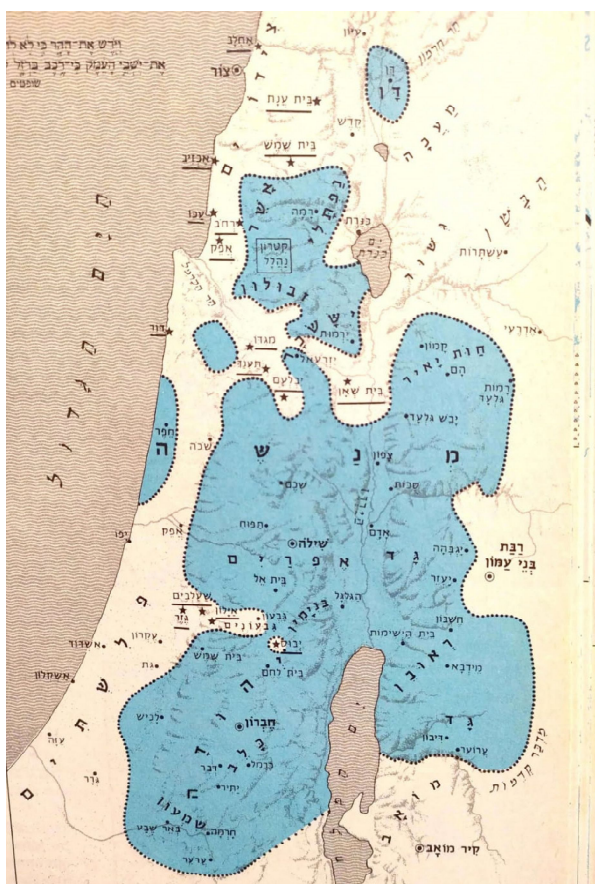
C] CONQUEST, SETTLEMENT AND SANCTITY

- Eretz Yisrael has been settled by the Jewish people in large numbers THREE times in Jewish history:
  - THE OLEI MITZRAYIM - the first settlement (13C BCE) by those that left Egypt, through the conquest of Yehoshua.
  - THE OLEI BAVEL - the second settlement (5C BCE) by those that returned from Babylonian to settle the Land with permission.
  - THE NEW OLIM - the third settlement (19/20/21C CE) by those that returned from all over the world. Much of this settlement was with permission (1948) and some by conquest (1967).

C1] OLEI MITZRAYIM

14. ארץ ישראל של עולי מצרים משתרעת: **בדרום** עד הקו: נחל מצרים (ואדי אל-עריש), קדש ברנע, דרום ים המלח, נחל ארנון. **במזרח:** היא גובלת בארץ בני עמון (היבוק העליון) ובמדבר הסורי. **בצפון מזרח:** היא עוברת על פני הר חרמון ומגיעה עד חצר עינן וצדד. **בצפון** היא כוללת את סוריה המערבית, עד הקו הר-הר-לבוא חמת, שזהותם אינה בטוחה.

<http://www.daat.ac.il/daat/tanach/tora/gvul-eli-1.htm>

[A] Shaded: Areas conquered by the Olei Mitzrayim

[B] Shaded: Areas NOT conquered by the Olei Mitzrayim⁷

5. Judges 20:1, 1 Samuel 3:20, 2 Samuel 3:10, 2 Samuel 17:11, 2 Samuel 24:2, 2 Samuel 24:15, 1 Kings 4:25, 1 Chronicles 21:2, 2 Chronicles 30:5.
 6. This expression has also had modern political applications. During the peace negotiations following World War I, a memorandum was handed from Lloyd George to Georges Clemenceau on 13 September 1919 which stated that British Palestine would be 'defined in accordance with its ancient boundaries of Dan to Beersheba'.
 7. As we see through this discussion, there is considerable disagreement as to exact boundaries. The maps often do not exactly match with each other (as here) or with the written descriptions of the boundaries.

C2] OLEI BAVEL

15.

תחום עולי בבל מקיף את כל שטח ארץ ישראל כמות שהוחזקה (כביוש, ירושה וישיבה במשמע, בידי אבותינו בימי בית שני. **בצפון** עבר הגבול מכברתא (חרבת כברסה) לאורך נחל געתון עד בית זניתא (חרבת זוניתתה) - שלושותן סמוך לנהריה. משם צפונה לרמותא (בימינו רמיה על הגבול הצפוני, היא הרמה יהושע יט, כט). וליתיר (יעתר, צפונית לרמותא), משום מזרחה למרעשת (ברעשית צפונית מערבית לקדש נפתלי). משם נסב הגבול, בערך, לאורך נחל חג'ר ונחל קסימה-ליטאני עד קצהו הצפוני של עמק עיון. אחר פונה הגבול מזרחה בשיפולי הר חרמון, בית סכות (א-זכיה) ובערך, לאורך נהר פרפר (אעוג') עד מדבר דמשק.

בצפון מערב, חולקת משנת שביעית וסוברת שהיא אינה כברתא, כי אם כזיב (על שפת הים, צפונית לנהריה). לדעה שלישית (ר' ישמעאל ברבי יוסי), מתחיל הגבול הצפוני בבלבן או לבנן (ראס אל אביד בקצה סולם צור), ומשם הוא עובר, כנראה, לרמותא הנ"ל.

במזרח עבר הגבול מרקם וחגר (בדרום מזרח דמשק), לאורך שפתה המערבית והדרומית של הטרכון (לג'ה) לסקה (בימינו שקה) ולנמרה (שתייה בצפון הר הצלמון הוא הר הדרוים), ומשם בתוך הררי צלמון עד נחל זרד (כנראה נחל דהב, הנקרא גם זידלי) ולאורך הנחל עד "הדרך הגדולה ההולכת למדבר" (דרך דמשק-ערב). גבול המזרח מכאן ואילך הוא "הדרך הגדולה" עד אמצע הר שער, מקום שם מגיע קצה הקו עד העיר רקם גיאה, היא סלע אדום המכונה *Petra*, היא הפינה הדרומית-מזרחית של התחום.

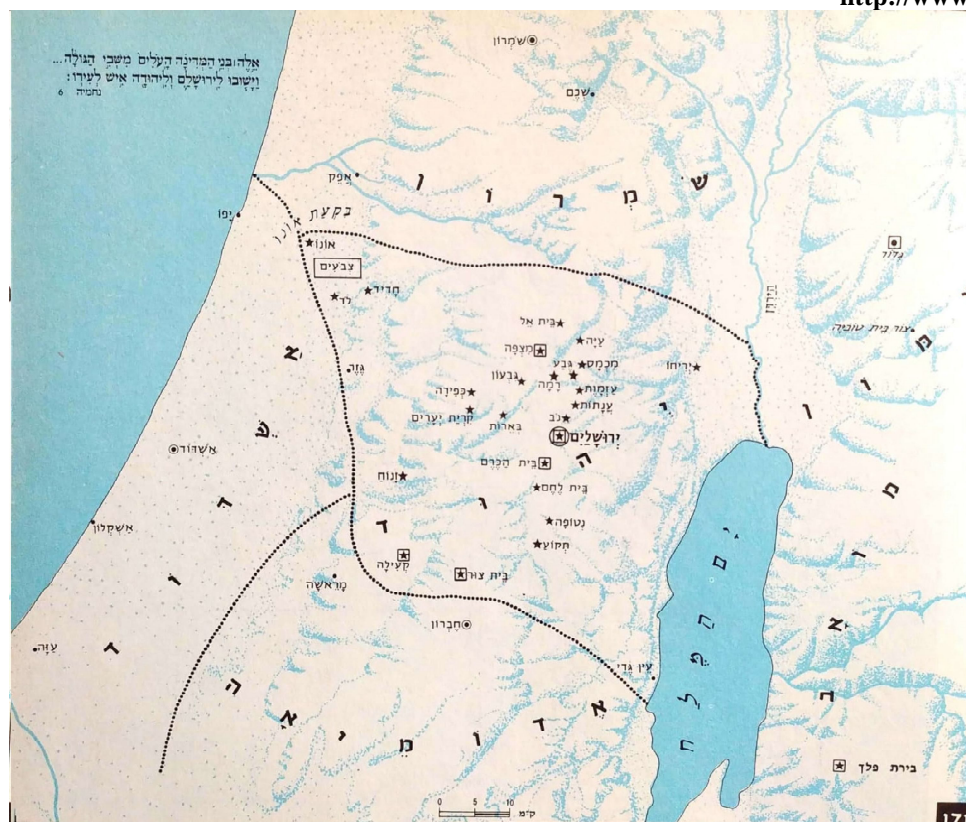
בדרום עבר קו הגבול מסלע אדום לנחל מצרים ויצא הימה.

במזרח, כלולות אפוא, בתחום עולי בבל, חלק מעמון, כל מואב ומרבית אדום, שאבותינו החזיקו בהן בימי בית שני. אולם לא נכללו הללו בתוך התחום, אלא להודיע, שהיה בהן יישוב יהודי חשוב בימים ההם, אך לעניין המצוות התלויות בארץ דינן שונה לגמרי מדין שאר חלקי ארץ ישראל שבתחום עולי בבל, כיוון שעולי מצרים לא הורשו לכבוש את עמון, מואב ואדום.

בנגב (מבאר שבע דרומה ועד נחל מצרים) לא היה בימי בית שני יישוב יהודי ניכר. אף על פי כן נכלל הנגב בתחום עולי בבל ונחשב ארץ ישראל לכל דבר. כנראה, משום שגם האוכלוסין הנוכרים לא היו מרובים שם.

במערב, הגבול הוא הים, משפך נחל מצרים עד כברתא (לפי משנת שביעית, עד כזיב ולדעת רבי ישמעאל ברבי יוסי עד בלבן, כאמור).

⁸<http://www.daat.ac.il/daat/tanach/tora/gvul-eli-1.htm>

• There is a debate among the poskim concerning land (eg in the Southern Negev) which was conquered later by the Maccabim or Herod. Some poskim understand that this is also included in Olei Bavel but most poskim⁹ understand that this does not have the same kedusha through chazaka, but is more akin to the kedusha through conquest of the Olei Mitzrayim, which subsequently lapsed upon loss of the Land to the Romans.

8. Again, this written description of the boundaries of Eretz Yisrael is broader than the area should be on the map below.

9. See R. Yaakov Emden in Shu't Mor U'Ketzia 306.

C3] THE KEDUSHA OF THE LAND - THEN AND NOW

16. דתניא בסדר עולם: אשר ירשו אבותיך וירשתה - ירושה ראשונה ושניה יש להן, ושלישית אין להן. (רש"י ירושה ראשונה - דימי ירושה הוי"א ירושה וכן שניה דימי עזרא דכשגלו גלות ראשונה בטלה קדושת הארץ. שלישית אין להם - כלומר לא צטי למכר ומירתא דירושא עומדת היא ואשמעינן האי קרא דלא בטלה קדושת הארץ בגלות טיטוס.)

במות פב:

Chazal discuss the two kedushot of Eretz Yisrael. The first was by Yehoshua¹⁰, which lapsed when the land was conquered by Bavel. The second was by Ezra, which never lapsed, even when the land was conquered by the Romans.

17. הרבה כרכים כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל, מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא ....

חגיגה ג:

Chazal explain that many of the places in Eretz Yisrael that were conquered by the Olei Mitzrayim were NOT later settled by the Olei Bavel.

18. ה כל שהחזיקו עולי מצרים ונתקדש קדשה ראשונה כיון שגלו בטלה קדשתו. שקדשה ראשונה לפי שהיתה מפני הכבוש בלבד קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא. כיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ קדשה קדשה שניה העומדת לעולם לשעתה ולעתיד לבוא. והיחיו אותם המקומות שהחזיקו בהם עולי מצרים ולא החזיקו בהם עולי בבל כשהיו ....

ו נמצא כל העולם לענין מצות התלויות בארץ נחלקת לשלש מחלוקות. ארץ ישראל וסוריא. וחוצה לארץ. וארץ ישראל נחלקת לשנים. כל שהחזיקו עולי בבל חלק אחד. וכל שהחזיקו עולי מצרים בלבד חלק שני. וחוצה לארץ נחלקת לשנים. ארץ מצרים ושנער ועמון ומואב המצות נוהגות בהם מדברי סופרים ונביאים. ושאר הארצות אין תרומות ומעשרות נוהגות בהן:

רמב"ם הלכות תרומה פרק א הלכות הו

The Rambam emphasizes the halachic differences between the territories of the Olei Mitzrayim and those of the Olei Bavel in terms of the application of the laws of terumot and ma'aserot.

19. ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדשה ראשונה קדשה לעתיד לבוא. ובקדשת שאר ארץ ישראל לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא. לפי שקדשת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה. והרי הוא אומר (ויקרא כ"א) והשמותי את מקדשיכם. ואמרו חכמים אף על פי ששוממין, בקדשתו הן עומדים. אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים. וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטר מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה, לא קדשה בכבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה. ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדשת עזרא השניה הוא מקדש היום. ואף על פי שנלקח הארץ ממנו וחוב בשביעית ובמעשרות על הדרך שבארנו בהלכות תרומה.

רמב"ם הלכות בית הבכירה פרק ו הלכה ז

The Rambam rules that the location of the Mikdash NEVER lost its kedusha once it had been built by Shlomo¹¹. However, the initial kedusha of the Land of Israel, which was imparted by the conquest of Yehoshua, was undone by the subsequent conquest of Bavel. However, the second kedusha, which was imparted by the settlement (with Persian permission) of Ezra NEVER¹² lost its sanctity, even when later conquered¹³ by the Romans.

10. In fact, the full effect of this first kedusha of the Land did not start immediately upon Yehoshua's entry into Eretz Yisrael, but only after 14 years - 7 of conquest and 7 of distribution. As such, the first Shemita year was only 21 years after entry and the first Yovel was 65 years after entry. For the mitzva of challa, there was sufficient kedusha for the obligation to begin immediately upon entry into the Land.

11. The sanctity of the Mikdash is due to the resting of the Shechina, which never departed. Rav Soloveitchik (see Nefesh HaRav (1994) p76-77) explained that the First Beit HaMikdash was built many years after the conquest of Yehoshua. Yehoshua first endowed all of Eretz Yisrael with kedusha, and Shlomo, at a later time, endowed the Beit HaMikdash with its kedusha. As such, we regard them as two distinct kedushot. However, just the reverse was true in the days of Ezra. First the Beit HaMikdash was erected, and only then did the people settle around it. Therefore, the Second Kedusha of Eretz Yisrael was really an expansion of the kedushat HaMikdash. This form of settlement is what the Rambam meant with his application of the term "chazaka" to Ezra's Kedusha Sheniya, and this is why that kedusha was not nullified by the later Roman occupation of Eretz Yisrael. Just as the kedushat HaMikdash, based on hashra'at haShechina, remains even after the churban, so too, the kedushat haAretz of Ezra, an extension of that kedushat HaMikdash, is everlasting.

12. There is a minority opinion - held inter alia by Rabbeinu Baruch in the Sefer HaTeruma - that the Second Kedusha of the Land also lapsed at the churban by the Romans.

13. There are a number of ways in which the mefarshim explain the difference between the Kedusha Rishona (which lapsed) and the Kedusha Sheniya (which did not). As we saw above, Rambam distinguishes between conquest, which can be undone by fresh conquest, and settlement with permission from the non-Jewish empire (see Tosefot Yom Tov Eiduyot 8:6), which cannot. Various mefarshim explain that there was no intent in the time of Yehoshua to create a chazaka. Chatam Sofer (YD 233) explains that the Babylonian churban was foretold by explicit prophecy, thus ending the kedusha, but the Roman churban was not. Mekom Shmuel (37) understands that the fundamental sins of the Jews in the First Temple, including idolatry, entirely abrogated the relationship with God and removed the kedusha. The sins of sinat chinam in the Second Temple, while more difficult to rectify (hence our long exile), are less fundamental to the relationship with God and did not therefore remove the kedusha.

14. In fact, there is a machloket Tannaim as to whether the Kedusha Sheniya of Ezra in fact ended with or survived the destruction of the second Beit Hamikdash (Arachin 32b). R. Yosi learns that the Kedusha Sheniya is permanent. The Radvaz (Terumot 1:5) explains that the Kedusha Rishona was accomplished only physically, whereas the Kedusha Sheniya was done through the sanctification of the Sanhedrin. Tosafot Yom Tov (Eiduyot 8:10) says that that which was gained by our capture could be counteracted by capture. However, the Kedusha Sheniya, which resulted from settlement with the permission of the sovereign Persian Empire, could not be undone by capture. The Roman conquest was actually theft of land and had no halachic impact. Additionally, the Jewish settlement by Ezra occurred when the Land was desolate, enabling chazaka without conquest.

20. ובמה נתקדשה [בית שני] בקדשה ראשונה שקדשה שלמה שהיא קדש העזרה וירושלים לשעתן וקדשן לעתיד לבוא: א"א: סדרת עמנו היא זו! ולא ידעתי מאין לו. .... למי"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר ארץ ישראל. ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא, לא אמר אלא לשאר ארץ ישראל. אבל לירושלים ולמקדש לא אמר. לפי שהיה יודע עזרה שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי כבוד ה' לעולם. כך נגלה לי 'מסוד ה' ליראיו'. לפיכך הכנס עתה שם אין זו כרת.

רמב"ם הלכות בית הבכירה פרק ו הלכה יד והשגות הרמב"ד שם

The Rambam understands that the current location of Temple Mount retains its kedusha due to the first sanctity given to it by Shlomo. The Ra'avad strongly disagrees! Not only did the first kedusha end at the Babylonian conquest - including for the Temple, but even the second kedusha of the Olei Bavel, which continued, only applies to the rest of Eretz Yisrael. The Ra'avad learns¹⁵ that the kedusha of the Temple Mount lapsed¹⁶ at the time of the Roman churban and will be restored in the future by the building of the Third Temple.

C4] DIFFERENT DEFINITIONS OF ERETZ YISRAEL FOR DIFFERENT MITZVOT

21. וְכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁחֻזְקוּ בָּהּ עוֹלֵי מִצְרַיִם וְרֵאִוָּה לְסִמְיָהּ:

רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ד הלכה ו

Even though the kedusha of the Olei Mitzrayim may have lapsed, most authorities understand that this is only relevant for the agricultural laws of terumot, ma'aserot and shemita. For other halachot relating to Eretz Yisrael, such as as the granting of Semicha, the initial boundaries of the Olei Mitzrayim still apply.

- This also applies according to most poskim to the mitzva of living in Eretz Yisrael¹⁷ and the merit of being buried there.
- Nevertheless, for other mitzva lands of the Olei Mitzrayim may NOT be considered Eretz Yisrael.

22. מתני': המביא גט ממדינת הים, צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. .... ר' יהודה אומר: מרקם למזרח, ורקם - כמזרח, מאשקלון לדרום, ואשקלון - כדרום, מעכו לצפון, ועכו - כצפון. ר"מ אומר: עכו - כארץ ישראל לגיטין. ....

גיטין ב.

The Mishna states that an agent bringing a divorce document from overseas must be able to state that it was signed and sealed before him. Ashkelon and Acco are defined as OUTSIDE Eretz Yisrael.

23. ואשקלון כדרום - בקשה ר"ת דאשקלון מארץ ישראל היא! דכתיב זיבושע (יג:ג-א) זאת הארץ הנשחטת וגו' והאשדודי האשקלוני (האשדודי והאשקלוני). .... ואר"ת דעולי צל לא כשוכה כדאמר צ"ק דחולין (י) גזי בית שאן הרבה כרכים כשום עולי מלרים ולא כשום עולי צל, ולכך אין תלמידי חכמים מזויין שם ואין צתי דינין קצועין שם. .... וא"ת דאמר צירושלמי המוכר עזדו לעכו ילא לחירות. ר"ש אציו דרבי יודן אומר אפילו מעכו לעכו. .... אם כן מעכו לעכו אמאי ילא לחירות כיון דחשיב כחולה לארץ? וי"ל דכתיב דחשיב כחולה לארץ לגבי עיקר ישוב ארץ ישראל, לגבי חולה לארץ מיבא חשיב כארץ ישראל.

תוספות שם

Tosafot asks how both of these places can be considered outside Eretz Israel when they are explicitly designated as INSIDE Eretz Yisrael for other purposes. The answer is that both of these places were included in Olei Mitzrayim but not Olei Bavel and they can have some of the laws of chu'l when compared to Olei Bavel locations, but some of the laws of Eretz Yisrael when compared to 'true' chu'l.

- Some poskim see this as a dispute between the Rambam (and others), who see the Olei Mitzrayim territories as part of Eretz Yisrael for ALL non-agricultural mitzvot, and Tosafot who designated Olei Mitzrayim territory as outside Israel for many purposes.

C5] WIDENING THE BORDERS OF ERETZ YISRAEL

24. (כג) והוריש ה' את כל-הגוים האלה מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועצמים מכם: (כד) כל המקום אשר תדרך בן-ידיכם בן-לכם והיה מן-המדבר והלבנון מן-הנחל נהר-פרת ועד הים האחרון והיה גבולכם:

דברים פרק יא

Aside from the borders which were promised to the Jewish people in the Chumash, there is another definition - any place which the Jewish army captured, within much broader boundaries, will be considered to be Eretz Yisrael.

15. His understanding on this point is flagged as 'sod Hashem liyereiya' - that God reveals his will almost prophetically to the gedolim. This phrase, and the Ra'avad's application of it has significant relevance to the issue of Da'at Torah and the halachic intuition of the gedolei hador. See <https://rabbimanning.com/index.php/audio-shiurim/daat-torah/>.

16. The Ra'avad rules that there is no obligation of *karet* if one enters the Temple area today. There may still be a prohibition, even on a Torah level, even according to the Ra'avad.

17. See Radvaz ibid and Kafkor Vaferach 10:38.

25. כָּל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כְּפִירְגְּלֶיךָ בּוֹ - אִם לִלְמַד עַל תְּחוּמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָרִי כִּבְר נֹאמֵר מִן-הַמֶּדְבָּר וְהַלְבָּנוֹן; מֵה תִּלְמוּד לומר כֹּל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ? אָמַר לָהֶם כֹּל מְקוֹם שֶׁתִּכְבְּשׁוּ חוּץ מִמְּקוֹמוֹת הָאֵלּוּ הָרִי הוּא שְׁלֹכֶם. או רשות בידם לכבש חוצה לארץ עד שלא יכבשו ארץ ישראל! תלמוד לומר וְיִרְשָׁתֶם גּוֹלִים גְּדֹלִים וְעֲצָמִים מִכֶּם, ואחר כך כָּל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כְּפִירְגְּלֶיךָ בּוֹ. שלא תהא ארץ ישראל מטמאה בגלולים ואתם חוזרים ומכבשים חוצה לארץ. אלא משתכבשו ארץ ישראל תהו רשאים לכבש חוצה לארץ.

ספרי דברים פרשת עקב פיסקה נא

Chazal understood that the Jewish people had the right to exceed the classic boundaries of Eretz Yisrael, but only once they had FULLY conquered within the boundaries. As such, conquests outside the boundaries which were made before all of Eretz Yisrael proper¹⁸, are designated in halacha as a 'kibbush yachid'¹⁹ - a private and not national conquest.

26. כָּל הָאֲרָצוֹת שֶׁכִּבְּשׁוּ יִשְׂרָאֵל בְּמֶלֶךְ עַל פִּי בַּיִת דִּין. הָרִי זֶה כִּבְּשׁוּ רַבִּים וְהָרִי הִיא כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁכִּבְּשׁ יְהוֹשֻׁעַ לְכָל דָּבָר. וְהוּא שֶׁכִּבְּשׁוּ אַחֵר כִּבְּשׁוּ כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה.

רמב"ם הלכות מלכים פרק ה הלכה ו

The Rambam is clear that any extra lands conquered by the Jewish people would only have the status of Eretz Yisrael if the conquest was carried out by the king, authorized by the Sanhedrin.

27. ב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָאֲמוּרָה בְּכָל מְקוֹם הִיא בְּאֲרָצוֹת שֶׁכִּבְּשׁוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל או נְבִיא מְדַעַת רֵב יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ הַנִּקְרָא כִּבְּשׁוּ רַבִּים. אֲבָל יָחִיד מִיִּשְׂרָאֵל או מִשְׁפָּחָה או שְׁבֵט שֶׁהִלְכוּ וְכִבְּשׁוּ לְעַצְמָן מְקוֹם אֲפִלוּ מִן הָאֶרֶץ שֶׁנִּתְּנָה לְאַבְרָהָם אֵינּוּ נִקְרָא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּדִי שִׁינְהֻגוּ בּוֹ כָּל הַמִּצְוֹת. וּמִפְּנֵי זֶה חִלַּק יְהוֹשֻׁעַ וּבֵית דִּינּוֹ כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְשֵׁבֵטִים אֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִכְבְּשָׁה כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה כִּבְּשׁוּ יָחִיד כְּשִׁיעֲלָהּ כָּל שְׁבֵט וְשֵׁבֵט וְיִכְבְּשׁ חִלְקוֹ.

רמב"ם הלכות תרומה פרק א הלכה ב

Here, the Rambam defines 'kibbush rabim' as conquest by the king and authorized by the majority of the people²⁰.

28. (כד) .... שכל מקום אשר ירצו לכבוש בארץ שנער וארץ אשור וזולתם יהיה שלהם, והמנזות כולן נוכחות בהם כי הכל ארץ ישראל. ומן המדבר והלבנון ועד הים האחרון יהיה גבולכם, שאתם חייבים לכבוש ולאחד משם העמים ... ולעקור ע"ז ומשמייה .... ומכאן ילא לרבותינו (חלה פ"ד מ"י) המחלוקת בסוריה שקורין אותה 'כיבוש יחיד'. והטעם כי דוד כבש אותה ברצון נפשו שלא שאל באורים ותומים ולא נמלך בסנהדרין. כי היה חייב להוריש כל שצעת הגוים בתחלה ואחרי כן אם ירצה ילך אל ארץ אחרת כאשר הצטיה השם בכאן. ומפני שלא נעשה הכבוש ההוא **נמנזות התורה**, אמרו מקלסתם לא שמייה כבוש ודינו במנזות כדן חולה לארץ, וכך היא שנויה בספרי (עקב כד). ומקלסתם יאמרו בתלמוד (ע"ז כה). דשמייה כבוש, כי אף על פי שלא נעשה כסדר, כיון שהלך שם וכבשה נתקיים בו לכם יהיה, וארץ ישראל היא.

רמב"ן דברים יא:כד

The Ramban understands that the mitzvot to conquer Eretz Yisrael includes all land in the Devarim boundaries. Although Syria lies within these boundaries, since it was taken before the land in the Bamidbar boundaries, it remains (according to some opinions) a private conquest.

- Rav Soloveitchik understands that, according to Tosafot, once the Bamidbar boundaries are settled, any further expansion into the Devarim boundaries does NOT require the king, Sanhedrin, people etc. Only BEYOND those boundaries is the king etc required. Other opinions DO require the king etc for all settlement beyond the Bamidbar boundaries.

D] APPLICATION TO MODERN ISRAEL²¹

• As a result of the 6 Day War, many new territories were conquered by the state of Israel - Yehuda, Shomrom, Golan, Gaza and Sinai. Based on the issues raised above, we need to address a few questions:

- Where are these areas in terms of the boundaries that we outline above - Devarim Boundaries, Bamidbar Boundaries, Olei Mitzrayim and Olei Bavel?
- What was the authority for those conquests? There was clearly no Sanhedrin or Urim ve-Tumim, but was there a king? Was there support of the Jewish people? Which people count for this - only those in Israel or also those in chu'?

18. There is a discussion in the poskim as to whether this limitation - that extra land in the Devarim Boundaries may only be taken AFTER the Bamidbar Boundaries have been fully occupied still applies today. For instance, in the 6 Day War the Sinai was taken BEFORE Yehuda VeShomron. Rav Soloveitchik and others argue that, in the context of a defensive war, this is not a halachic problem since the conquest was not against the Torah but in accordance with the laws of *milchemet mitzva*. Nevertheless, significant areas of Southern Lebanon are also included in the Bamidbar Boundaries and these have not yet been taken. There was in fact a significant halachic discussion as to the permissibility of withdrawing from Southern Lebanon after the Lebanon War.

19. This was the status of 'Suria', which was conquered by David.

20. In Sefer Hamitzvot, Shoresh 14 the Rambam also adds the need for the king to consult with the Urim Vetumim, although Rav Soloveitchik understood this to be part of the general consultation requirements for a king and not specific to the conquest of Eretz Yisrael.

21. Much of the information in this section is a summary of Rabbi J. David Bleich's article - *The Sanctity of the Liberated Territories*, Contemporary Halakhic Problems Vol 2 Chapter 8.

D1] NEW LAND CONQUERED WHICH WAS NEITHER OLEI MITZRAYIM NOR OLEI BAVEL

- Rav Soloveitchik argues that ALL of the land conquered in 1967 lies within the Devarim Boundaries²² and is subject to the debate outlined above - according to Tosafot, no king etc is required to give it kedusha and according to the other poskim, a king etc is required for all land outside the Bamidbar Boundaries. Since there is no king, this land will not have kedusha.
- Most poskim will rule that land is clearly outside the Olei Mitzrayim and Olei Bavel boundaries (even if inside the Devarim Boundaries) will NOT have kedushat Eretz Yisrael for agricultural mitzvot such as terumot, ma'aserot and shemitta.

APPLICATION: SINAI, GAZA? GOLAN?

D2] NEW LAND CONQUERED WHICH WAS OLEI MITZRAYIM BUT NOT OLEI BAVEL

- In terms of the land conquered which was Olei Mitzrayim territory but not Olei Bavel, there are two basic positions:

[A] The Mabit²³ rules that once land was conquered by the Olei Mitzrayim, even if the Olei Bavel did not retake it, its sanctity can be revived immediately upon Jewish resettlement, even without a king and majority of the Jewish people.

[B] Most authorities rule that Olei Mitzrayim territory will NOT have kedusha on resettlement since, at least according to the Rambam, the conquest would require a king²⁴ and either a Sanhedrin OR the consent of the majority of the Jewish people. Rav Soloveitchik held that this mean the majority of ALL Jews in the world (not just in Israel) and this was clearly not given before the war was undertaken.

- Nevertheless, the definition of the king/judge may be broader than previously understood, and many of the Religious Zionist poskim in Israel disagreed with the psak of R. Soloveitchik.

29. .... שייראה לי שמנזה על המלך או על השופט ומי שהעם ברשותו להוציאם לנצח במלחמת רשות או מנזה להיות שואל באורים ותומים ועל פיהם יתנהג בעניינם ....

השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם העשין והלאוין שסילק

The Ramban defines the power with authority to lead the people in conquest as the king, or the judge, or whoever exercises authority over the people.

- Based on this, many Religious Zionist poskim²⁵ in Israel have disagreed with the psak of Rav Soloveitchik in two important respects: (i) they define the State of Israel as the halachic 'king' or at least the power with authority over the people; (ii) they define the majority of the Jewish people as only those in Israel and not in chu'l.
- As such, those reconquered lands which were in Olei Mitzrayim WILL have kedusha for agricultural laws.
- For other mitzvot relating to Eretz Yisrael (eg settling the land) most poskim (including Rambam) will rule that these are included. Some (Tosafot) may disagree.

APPLICATION: SHOMRON, GALIL, NORTHERN NEGEV
SOUTHERN NEGEV AND ARAVA? GAZA? GOLAN?

D3] NEW LAND CONQUERED WHICH WAS ALSO IN OLEI BAVEL

- All poskim rule that kedusha never left that territory, which is Eretz Yisrael for ALL purposes.

APPLICATION: YEHUDA

D4] SPECIFIC AREAS IN ISRAEL

- GAZA: - Most poskim do not include in Olei Bavel, but some express doubt.
- Some poskim²⁶ treat as certainly within Olei Mitzrayim. Some question whether it may even be outside Olei Mitzrayim²⁷.

22. The Sinai peninsular is the least clear of these.

23. Kiryat Sefer Hilchot Terumot Chap 1. See also Rashash Eduyot 8:6 who rules that, once land was conquered by the Olei Mitzrayim, it can later be resettled even by an individual and acquire full kedusha.

24. Sefer Mitzvot Gadol rules that a king is not required and a judge (shofet) will be sufficient, but the majority of the Jewish people is also still required.

25. These include Rav Kook (Mishpat Kohen 144:15), R. Eliezer Waldenberg (Hilchot Medina 1:3, chap 5 and Tzitz Eliezer 10:1:3:14) and R. Shlomo goren (Torat HaMoadim p623) and many more recent poskim.

26. Shu't Radvaz 5:1105.

27. See Shu't Maharit 1:47 where R. Yitzchak Trani ruled that a man living in Egypt may not force his wife to move with him to Gaza, even if it IS within Olei Mitzrayim.

GOLAN: - Most poskim rule that it is certainly within Olei Mitzrayim, but only doubtfully within Olei Bavel²⁸.

NORTHERN NEGEV: - Most poskim include in the territory of Olei Mitzrayim but probably not Olei Bavel.

SOUTHERN NEGEV: - Some poskim exclude even from Olei Mitzrayim but some include it in Olei Mitzrayim²⁹.

SHOMRON: - Within Olei Mitzrayim and likely to some extent within Olei Bavel.

YEHUDA: - Within Olei Bavel.

D5] OTHER ARGUMENTS CONCERNING THE KEDUSHA OF POST 1967 TERRITORY

- The Tzitz Eliezer³⁰ brings other lines of reasoning which argue for or against the kedusha of these territories³¹.
- FOR: The need for a king/Sanhedrin/majority of Jews to grant kedusha only applies to a *milchemet reshut* - a purely optional war. However, in a *milchemet mitzva* - a war required to protect the Jewish Yishuv, no such permission is needed and the land regains kedusha on conquest.³²
- AGAINST: Lands which are conquered purely for military or strategic purposes and not to settle may not gain kedusha at all. Since almost all the lands conquered in 1967 were taken with the aim of returning them to an Arab entity in exchange for a peace deal, that conquest may not endow kedusha. We will return to this theme be'H in the next shiur.

E] JEWISH SOVEREIGNTY IN ISRAEL AND A NEW KEDUSHAT HA'ARETZ?

- In practical terms, there are now three types of location in Israel:
  - Areas which were given kedusha by the Olei Bavel. That kedusha has unquestionably remained and applies to this day.
  - Areas which were captured by the Olei Mitzrayim but NOT by the Olei Bavel, where the kedusha has lapsed for most mitzvot.
  - Areas of the modern State of Israel which were not settled by the Olei Bavel NOR conquered by the Olei Mitzrayim.

30. אבל המדינה המוקמת עכשיו מעוררת שאלה יותר גדולה - ביחס לכל ארץ ישראל, בגבולות המדינה: אולי כשם שנתקדשה הארץ בימות עזרא, לא מחמת כיבוש אלא מחמת החזקה שהחזיקו בה עולי בבל. אולי כך יש בכוח חזקת המדינה של עכשיו לקדש את ארץ ישראל קדושה של תורה? והרי במונח השלטון והעצמאות חזקה זו תהיה, ברצות השם, יותר גדולה מזו של עולי בבל. וקיצוץ השטח של הארץ אינו מפריע לקדושה הבאה על ידי חזקה ..... ובכן לשיטת הסוברים שהקדושה שניה אף היא בטלה עם גלות טיטוס, אולי תתחדש עכשיו עם הקמת המדינה? ואפילו לשיטת הרמב"ם שקדושה שניה קיימת גם עכשיו, מכל מקום אולי תתחדש עכשיו הקדושה אף על חלק הנגב, שלא קידשוהו עולי בבל, מכיוון שהוא בגבול האבות? וכל שכן שבאופן זה אולי תתפשט על בית שאן ושאר המקומות, שכבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל.

תחומין / כרך י' / הרב שלמה יוסף זיין זצ"ל / המדינה העברית וקדושת הארץ 24ק

Rav Zevin questions whether, irrespective of the status of previous kedushot ha'aretz (Olei Mitzrayim or Olei Bavel), the new Jewish Yishuv in Eretz Yisrael can establish a halachic kedusha in its own right. This would have implications for parts of Medinat Yisrael that were certainly not included in the previous kedushot.

- In the next shiur, and final Part in this series, we will conclude with the difficult (and often painful) topic of whether it would ever be halachically and hashkafically acceptable to give away parts of Eretz Yisrael to an Arab entity in order to enter into a peace treaty.

28. See Tosafot Yevamot 16a and Smag 161.

29. Eilat is mentioned as part of Shlomo's kingdom (Melachim I 9:26) and rebuilt by Uzziah (Melachim II 14:22 and Divrei HaYamim II 26:2).

30. 10:1:18

31. Again, this would NOT apply to Olei Bavel lands which never lost their sanctity.

32. This argument was also put by Rav Kook - Mishpat Cohen 145.